

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnilstvo in ekspedientja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 37.

V Ljubljani, v sredo 16. februarja 1898.

Letnik XXVI

Deželni zbor kranjski.

X. seja dné 15. febr.

(Konec)

Deželno skladišče v Ljubljani.

Minolo leto je deželni zbor naročil deželnemu odboru, da poizveduje o osnovah skladišč in v to svrhu skliče posebno enketo, da potem na podlagi svojih študij in posvetovanja enketa predloži posebno poročilo.

Poročevalec deželnega odbora je to v toliko vršil, da se je za svet osebno obrnil na nekatere poslance iz Galicije in osobito na one s Tirolskega. Izrazi o uspehih teh skladišč niso bili dovoljni in osobito poslanci s Tirolskega so svarili pred tako ustanovitvijo in izjavili se, da hočejo celo odpraviti to podjetje.

Poročevalec izprosil si je potem daljnih pojasnil in poročil o uspehih deželnega skladišča v Inomostu in iz teh je razvideti, da je uprava tega skladišča imela nekaj let upravni deficit, to pa, ker je zavod bil preobširno zasnovan, kakor to član deželnega odbora tirolskega v zasebnem pismu izjavlja.

To bi tudi ne bilo ravno preostro soditi, ker taki zavodi, če tudi v kakem letu potrebuje male deželne podpore, da pokrije upravni deficit, ima velik namen, služiti v prid producentom, da svoje pridelke morejo bolje spečavati. Iz poročila pa je posneti, da je bil tudi promet primerno majhen.

V zadnjih desetih letih tirolsko skladišče ni imelo posebnega prometa, v korist je bilo skladišče le vinarstvu. Ko bi se pa v naše skladišče vsprejemala tuja vina, bi trpeli škodo vinorejci na Dolenjskem in Vipavskem. Pa tudi glede boljših cen žita bi deželno skladišče ne moglo znatno koristiti našim poljedelcem. Iz teh razlogov deželni odbor ni sklical enkete in ni predložil posebnih nasvetov. Finančni odsek predlaga, da se to poročilo vzame na znanje, deželnemu odboru pa naroča, da to vprašanje pazljivo zasleduje ter svoječasno predloži utemeljene predloge glede deželnega skladišča.

Poslanec grof Barbo čita pismo nekega tirolskega poslanca, ki trdi, da tirolsko skladišče uspešno deluje. Govornik skuša očitati deželnemu odboru, da je s svojim poročilom hotel pokopati idejo deželnega skladišča.

Odgovarja mu deželni odbornik Povše, da je kot poročevalec storil vse potrebne korake v tem oziru. Toda vse poizvedbe kažejo, da sedaj ni še dokazana potreba takega skladišča v Ljubljani. Ko se bodo obnovili vinogradi in bode dežela imela dovolj vina in družih pridelkov za izvoz, potem bode čas za ustanovitev skladišča.

Ljudske šole.

Po določilu deželnega zaklada se je doslej v pokritje potrebščine normalnošolskega zaklada pobirala 10odstotna priklada na direktne davke, primanjkljaj se je pokrival iz deželnega zaklada. To pa je gola fikcija, kajti 10odstotna priklada za normalnošolski zaklad že nekaj let ne pokrije niti polovice vse potrebščine, ker že letos znašajo potreščine za ljudsko šolo 26odstotkov deželnih pri-

klad in za vse druge deželne potrebščine ostaja le 14 odstotkov. Vsprejet je bil načrt zakona, da vse potrebščine za ljudsko šolstvo prevzame normalnošolski zaklad. V kolikor ta ne zadošča, pokrije ostalo potrebščino deželni zaklad.

Dalje poroča poslanec Višnikar o proračunu normalnošolskega zaklada za leto 1898. Vsa potrebščina se proračunava na 398.573 gld., pokritje na 23.708 gld., primanjkljaj torej na 374.865 gld. Javnih ljudskih šol na Kranjskem je 345, učiteljev in učiteljic 607. V zadnjih 20 letih je nastalo nad 100 novih ljudskih šol, troški so se pomnožili za 200.000 gld. Proračun zbornica potrjuje ter vsprejme dve resoluciji: Prva naroča deželnemu odboru, da za slučaj, ako bi doneski od zapuščin znašali nad 20.000 gld., vse višje zneske kapitalizuje kot premoženje normalnošolskega zaklada. Z drugo resolucijo deželni zbor iznova pozivlja c. kr. vladu, da v svrhu boljšega nadzorovanja čim preje imenuje posebnega deželnošolskega nadzornika za ljudske šole na Kranjskem.

Poslanec Schweiger pri tej priliki utemeljuje nastopno:

Visoka zbornica!

V razpravi imamo zdaj poročilo finančnega odseka o proračunu normalnošolskega zaklada za leto 1898. Na tretji strani tega poročila so pod št. III. zabilježene nagrade in podpore, katere znašajo za tekoče leto 45.720 gld.

Pri tej priliki hočem visoko zbornico opozoriti na § 3 drž. zakonika z dne 17. jun. 1888, št. 99, opozoriti na nek nedostatek v tem zakonu in staviti primerno resolucijo, da se odstrani ta nedostatek.

Dotični paragraf določuje oskrbovanje in plačilo za verski pouk v javnih ljudskih šolah prepušča podrobno določila posameznim deželnim zborom. Kranjski deželni zbor je sklenil zakon z dne 5. decembra 1889, št. 22, kateri zakon v 7. paragrafu določa, da nagrado za verski pouk odloči za vsak slučaj posebej deželni šolski svet po posebnem merilu dogovorno z deželnim odborom. Deželni šolski svet za Kranjsko je z odlokom z dne 26. nov. 1891, št. 2629 vzel za merilo posebno kategorijo šol in sicer štirirazrednico, na kateri se ima pričeti z 80 gld. letne nagrade in sicer vsled učnih črtežev naučnega ministerstva z dne 18. maja 1874, št. 6549 za rednih 7 ur na teden. Ako pa katehet poučuje kako uro več v tednu, nagradi se še vsaka ura z 10 gld.

Namen teh zakonov in določil je gotovo ta, da se poplača večje delo, večji trud. Merilo dosedanjih nagrad je pa kategorija šole, ne delo in trud, je število razredov, ne število učnih ur.

Djanske razmere kažejo, da je na nekaterih trirazrednicah več dela kakor na štirirazrednicah. To naredi vspelednice in poldnevni pouk, kateri je potreben na nekaterih trirazrednicah deloma radi mnogoštevilnosti šolskih otrok in premalih prostorov, deloma vsled krajevnih in gospodarskih razmer, kakoršne polajšave dovoljuje šolska novela iz leta 1883. Naj navedem tu konkreten slučaj. Katehet na štirirazrednici v Kranji ima rednih 7 ur na teden in za teh 7 ur dobi na-

grade vsako leto 80 gld. Katehet na trirazrednici v Cerkljah ima 12 ur na teden. Od ondot se mi piše: »Pri nas imamo trirazrednico s poldnevnim poukom, zato 4 ure v 3. razredu, 4 ure v 2. razredu in 1. razredu tudi 4 ure, ker v tem razredu pridejo vsi otroci, tudi iz paralelke, skupaj k pouku; tedaj je na teden 12 ur pouka za verouk brez ponavljanjske šole«. In cerkljanski katehet, kateri poučuje 12 ur na teden, ne dobiva nobene nagrade, dočim katehet v Kranji dobi za 7 ur 80 gld. na leto. Vtemeljen je ta nedostatek v zakonu, kateri določuje, da se nagrada pričinja s štirirazrednico.

Sčasoma se zna zgoditi, da dobimo v eni fari 2 trirazrednici, ali dvorazredno šolo v obeh razredih s poldnevnim poukom; katehet na takih šolah bo imel zmiraj več rednih učnih ur kakor oni na štirirazrednici, in vendar dobi le ta nagrado, ker tako določuje zakon in v smislu tega zakona kateheti na navedenih tri-, oziroma dvorazrednicah nimajo nikake pravice do remuneracije.

Iz vsega tega je jasno, da dotični zakoni imajo v resnici nedostatek, ki se naj odpravi. Ta krivica je očitna, da se katehetom, ki imajo več poučnih ur, le zavoljo tega ne da nagrada, ker zakon dovoljuje nagrado še le s štirirazrednico, katera ima manj pouka, kakor nekatere druge šole. Pravična ureditev te zadeve je pa le tedaj mogoča, ako se v zakonu ne ozira na razrede, marveč na ure, v katerih mora katehet vsak teden poučevati.

Resolucija:

Visoki dež. zbor skleni: Visoka c. k. vlada se pozivlje delati na to, da se državni zakon z dne 17. jun. 1888, št. 99 popravi tako, da se bodo nagradile vse ure verouka, ki presegajo ure redne trirazrednice, in ukreni vse potrebno, da se v smislu tega popravljenega državnega zakona prenaredi tudi deželni zakon z dne 5. dec. 1889, št. 22.

Visoko zbornico prosim, da blagovoli pritrditi tej resoluciji.

Obvelja.

Posl. Lenarčič poroča o gradnji ceste Rovte-Žiri. Ta stvar se vleče že leta in leta, ker se dotične občine same ne morejo zjediniti glede cestne črte. Jedni se vlečejo za črto po sorški dolini, drugi po račevski. Dež. odbor se še sedaj ni mogel odločiti, zato predlaga, naj se načrti spopolnijo in v prihodnjem zasedanju sklepa o predlogih. Poslanec Božič toplo priporoča dež. odboru, da delo pospeši in v prihodnjem zasedanju predloži konkretne predloge. Žirovci so takorekoč ločeni od sveta, zato naj se stvar vendar že dožene, kakor zahtevajo koristi ondotnih občin.

Konečno je bil vsprejet zakon o varstvu planik in kraljeve rože. Glasi se:

§ 1. Izkopavanje in izruvanje planik (*Gnaphalium Leontopodium*) in kraljeve rože (*Daphne Blagayana*) s koreninami, kakor tudi prodajanje takih rastlin s koreninami je prepovedano.

§ 2. Izvzeti so samo slučajji, ako se nabirati rastlini v znanstvene svrhe. Imeti pa mora nabiralec v to dovoljenje dotičnega političnega okrajnega oblastva.

§ 3. Na planike in kraljeve rože, vzgojene na vrtovih, se ta zakon ne razteza. Lastnik takih rastlin se mora izkazati s potrdilom občine, v koji se ti rastlini umetno vzgajati.

§ 4. Prestopek predpisa § 1. kaznuje se od političnih oblastev z denarno globo od 1 do 10 gl., v ponovljenem slučaju do 25 gl.

Tudi se dotičniku odvzamejo rastline.

Denarna globa pripada ubožnemu zakladu one občine, v kateri se je dotičnik prijel. Ako je denarna globa neiztirljiva, se odmeri primeren zapor.

§ 5. C. kr. žandarmerija, kakor tudi v varstvo poljedelstva in gojdarstva nameščeno nadzorovalno osebje ima dolžnost, vsak opažen prestop tega zakona naznaniti županu, oziroma politični okr. oblasti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. februarja.

Češko-nemška sprava. Minuli ponedeljek se je vršila pravna debata v češkem in moravskem deželnem zboru. V Pragi se je vršila namreč zelo ostra razprava o predlogu posl. Herolda, kateri se je proti glasovom nemških radikalnih elementov izročil posebnemu odseku, v Brnu pa se je soglasno vsprejel predlog, naj se proglasi pravni odsek permanentnim, da bo lahko tudi po zaključenju dež. zbora reševal pravno vprašanje. Mej tem toraj, ko je razprava v češkem deželnem zboru dovolj jasno pokazala, da Nemci nočejo ničesar slišati o kaki poštenu spravi s Čehi, ter so nemški zastopniki izjavili, da hočejo še nadalje vstrajati pri dosedanjih zahtevah in v dosedanjem boju, se je doseglo nekako sporazumljenje mej obema strankama v moravskem deželnem zastopu, akoravno s tem seveda še ni dognana cela pravna stvar. Tu se vidi neka nedoslednost mej nemškimi zastopniki, katera se pokaže v še bolj čudni luči, ako vpoštevamo, da je znani obstrukcionista posl. Lecher ravno isti dan v Olomucu slovesno zatrjeval, da se mora nadaljevati obstrukcijski boj in sicer brez kompromisa in brez popustljivosti. Vse to je toraj dovolj jasen dokaz, da prevladuje še vedno moč onih ekstremnih elementov, ki brez ljutega narodnostnega boja ne morejo živeti in katerim je ljubi mir in od tega odvisno mirno delovanje v korist zatiranih stanov le deveta briga. S spravo toraj ne bode nič in, kakor smo že naglašali, se bo v državnem zboru še nadaljevala žalostna komedija na veliko škodo davkoplačevalcev, dokler ne bode vlada posegla energično vmes iz razpustila državnih zborov.

Češki deželni zbor ima po zelo burni debati v ponedeljkovi seji, v kateri se je, kakor se nam je sporočilo, razpravljalo o predlogu poslanca dr. Herolda o nerazdeljivosti češkega kraljestva, nekoliko počitnic, kajti prihodnja seja bode še le v soboto dne 19. t. mes. To je vsekako precej čudno, kajti vlada je določila, da sme zborovati češki deželni zbor najdalje do 28. februarja, in vendar čaka rešitve še toliko nujnih zadev. Pred vsem je še nerešen deželni proračun, za tem pa pride dolga in gotovo zelo burna adresna debata. In vendar toliki presledki mej sejami. Vse to kaže in tudi oficijozni listi zatrjujejo, da bo ostala adresna debata. Vlada seveda to tudi srčno želi in zato je najbrže določila tako kratek rok. Večina v češkem deželnem zboru želi sicer, da bi se ta zadeva rešila povse v njenem smislu, toda pritisk od vladne strani je precej močen in najbrže se bode morala razprava o adresi umakniti oni o proračunu. S tem je v zvezi tudi bivanje namestnika grofa Coudenhove na Dunaju in njegovi razgovori z ministerskim predsednikom.

Odvsnost od Nemčije postala je v zadnjem času vprašanje, s katerim se pečajo razni listi. V prvi vrsti piše proti odvisnosti dunajska »Reichswehr«, ki se čudi, kako da je mogel avstro-ogerski poslanik v Berlinu, Szűgyeny, mirno poslušati, ko se je povodom Viljemovega rojstnega dne v dvornem gledališču predstavljala igra »Burggräfler«, v kateri se proslavljajo Hohenzollerci in se ponižujejo Habsburžani. — Isti list graja tudi najostreje našo vnano politiko, ki se je dala zavesti od Berlina v nasprotje z Rusijo o vprašanju generalnega guvernerja na Kreti. Rusija je sicer res umaknila kandidato princa Jurija in je izjavila, da noče staviti nikakih nadaljnjih predlogov, ali pridodala je še par družih

opazk, ki utegnejo postati usodne za evropski mir. Rusija izjavlja namreč, da ne dopusti nikdar, da bi katera druga vlast samovlastno postavila generalnega guvernerja, niti da ne bode dopuščala več nikakega nasilstva proti Krečanom. — Kaka perspektiva se nam kaže po tej izjavi?! — Kreta mora dobiti guvernerja, ker drugače ne bo miru. Rusija pa noče ničesar vedeti o tem, a evropske vlasti ga pa tudi ne morejo imenovati brez privoljenja Rusije! In če ga imenujejo, bo konflikt! — In če začnejo zopet puške pokati na spomlad, kaj storé vlasti? Ako ostanejo pasivne, lahko nastane splošen požar, proti Krečanom pa tudi ne bodo mogle nastopiti, ker bi bil sicer zopet konflikt z Rusijo. V tako pogubno politiko nas je zopet privedel nemški vpliv. Tako pač ne smé iti dalje.

Car za Krečane. Kakor se poroča iz Petrograda, doposlali so zastopniki krečanskega prebivalstva ruskemu carju spomenico, v kateri se zahvaljujejo carju in njegovi vladi za vsestransko posredovanje v zadevi krečanskega vprašanja ter ga prosijo, naj dela na to, da se vresniči njih želja glede kandidature princa Jurija za guvernerja na Kreti. Car se je po svojem konsularnem agentu najtopleje zahvalil za doposlano adresno ter jih zagotovil, da nikdar ne bo ugasnilo njegovo zanimanje za Kreto in njeno prebivalstvo. O kandidaturi princa Jurija se seveda v odgovoru previdno molči, ker car ne more sporočiti v tem oziru nič veselega, z žalostno vestjo pa ne mara vznemirjati prebivalstva.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, dne 15. febr.

Po otvoritvi današnje izredne seje omenja župan najprej 60 letnice, ki jo praznuje jutrišnji dan nadbiskup Strossmayer, ki ga slavi ves omikan svet, katoliška cerkev pa uvidi v njem zvezdo svojega episkopata. Hrvatski narod ima gotovo dovolj povoda, da dostojno proslavi jubilej moža, ki mu je mnoge hvale dolžan za velike čine, ki so se proizvedli na narodnem in kulturnem polju. Poleg hrvatskega naroda pa slavi Strossmayerja tudi ves ostali slovanski svet, posebno pa še mi Slovenci, ker se je tudi nas spominjal pri raznih prilikah. Posebno pa je še dolžnost obč. sveta, da se spominja mecena Strossmayerja, ker je častni meščan ljubljanski. V to svrhu si izprosi župan dovoljenja, da mu jutri brzojavno čestita k njegovi 60letnici, čemur obč. svet soglasno pritrdi.

Nadalje naznani župan, da mu je poveljništvo 27. pešpolka izročilo donesek veselice v znesku 225 gl. za mestne uboge, da so se slovanski dijakci na Dunaju in v Gradcu brzojavno zahvalili za moralno pomoč občinskega sveta, da so moravski in češki visokošolci pozdravili sklep obč. sveta glede ustanovitve slovenskega vseučilišča v Ljubljani ter da mu je došla zahvala vodstva družbe sv. Cirila in Metoda za podporo obč. sveta v znesku 500 gl.

Konečno pripomni še, da je ravnateljstvo južne železnice ustreglo njegovi prošnji, naj stori potrebne korake, da se v bodoče ne ovira pasaža na prehodu pod Tivolijem.

Priziv posestnika Mat. Briškega proti podiranju dvorišnega zidu, ki pripada k reduti in je toraj last mestne občine, in protest Mar. Wettachove proti odloku, s katerim se je odreklo dovoljenje za bivanje v podstrešnih prostorih vile na Tržaški cesti, se odklonita. Poroč. odb. Plantan, ozir. Pavlin.

Jednako se odkloni priziv posestnika Iv. Jenka v Vodmatu proti odloku, s katerim se mu je naložil davek na psa, katerega je imel pet mesecev in ga ni priglasil. — Poroč. odb. Zabukovec.

Dopis odbora kranjske kmet. družbe, s katerim se odklanja pogojno dovoljena podpora obč. sveta za ustanovitev kemičnega poskuševališča, se vzame na znanje, da se o tej zadevi sklepa nadalje, ko bo poskuševališče ustanovljeno. Vzame pa se tudi na znanje, da se bode za mestni fizikat določila kar najnižja tarifa. — Poroč. odb. dr. vitez Bleiweis.

Podžupan poroča nadalje še o letnem poročilu policijskega referenta o delovanju mestne policije. Obširno poročilo se vzame na znanje in izreče policij. komisarju zahvala in priznanje.

Pri ti priliki vpraša odb. dr. Gregorič župana, kaj je s cestno policijskim redom in kaj meni

župan ukreniti, da se po mestu odpravi vsaj deloma nagla vožnja, na kar mu župan pojasni, da se cestno-police. red tiskan dostavi vsem hišnim posestnikom in da se bo oziral na izražene želje glede nagle vožnje, kolikor je to mogoče.

Prošnja dunajske tvrdke Krix in Friedmann za obligatno vpeljavo patentnega ligatorja pri mestnem vodovodu se odkloni. — Poročev. odb. Grošelj.

Konečno se na predlog odb. Gogole sklene, da se odveže mestni inženjer Iv. Zbrisaj s 1. apr. t. l. službene dolžnosti, ker je imenovan dež. inženjerem, ter se mu izreče priznanje, ob enem pa takoj razpiše to mesto.

Nato slede nastopne interpelacije:

Odb. Plantan vpraša župana, ali so mu znani najnovejši dogodki v dosedaj mirni Ljubljani, kjer nemški burši, večinoma renegatje, provocirajo mirno prebivalstvo s svojimi čepicami in trakovi, in kaj namerava ukreniti, da se jim prepove nositi te izzivajoče znake in zagotovi mir v Ljubljani.

Župan odgovori, da je o tem poučen, da mestno redarstvo skrbi za red in da je že storil potrebne korake, o katerih pa sedaj še ne more poročati.

Nadalje interpelira odb. Velkavrh radi trotoarja na sv. Petra cesti, katerega treba obsekati, odb. dr. Gregorič radi nevarnosti pasaže v Dolgi ulici, odb. Trček radi pomanjkanja razsvetljave v Suknarskih ulicah in odb. Pavlin radi snajenja večjih trotoarjev, kjer zastaja voda, na katere da župan potrebna pojasnila in zaključki sejo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. februarja.

(Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji.) Za župnijo Postojino je prezentovan č. gospod Francišek Gornik, župnik v Nevljah. Župnija Podbrezje je podeljena gospodu kuratu Mihaelu Koželju v Podkrajju. Premeščeni so gg.: Vincencij Čibašek iz Črnega Vrha nad Idrijo v Spodnjo Idrijo, Ivan Gnježda iz Sp. Idrije v Črni Vrh, Ivan Meršolj iz Preske na Dobrovo pri Ljubljani, Ivan Rihtaršič iz Horjula na Vrhniko.

(Jubilej škofa Strossmayerja.) Danes je preteklo šestdeset let, kar je veliki hrvatski biskup Josip Juraj Strossmayer kot mlad svečenik prvokrat pristopil k oltarju božjemu in tam pred njegovimi stopnjicami prosil Boga, da mu podeli svojo luč in resnico svojo: »Emitte lucem tuam et veritatem tuam«. In danes po šestdesetih letih more častitljivi starček z globokim zadoščenjem konstatirati, da je Bog ono njegovo prošnjo uslišal; a z biskupom smé tudi vsa Hrvatska zahvaliti Boga, da je Bog ono prvo molitev mladega duhovnika uslišal v polnem obsegu ne samo za njega, temveč tudi za njegovo domovino. Res, da je v vseh teh šestdesetih letih krivičen sovražnik napadal biskupovo pravo in pravo vse Hrvatske, naskakoval vero in domovino; a dobri Bog čuval je nad biskupom in Hrvatsko. Borba ta je bila huda in nevarna; ali Bog je krepil biskupa, ko mu je poslal »luč in resnico svojo«. Z lučjo to v roci kazal je biskup svojemu narodu steze prava in svobode, razkrival mu večno božjo resnico, kot jedini temelj in izvor vseh idejalov, vsakega prava, vsake svobode, vsakega napredka. In zato, ker je hrvatski narod šel po tej poti za svojim biskupom, ohranil se je vkljub vsem navalom krivičnih sovražnikov. »Strossmayerjevo ime« — pravi »Obzor« — »je zgodovina, njegovo ime je delo, je program, vera in upanje. Vsaka definicija Strossmayerja bi bila nepopolna: on je za nas jeden, on je za nas Strossmayer.« — »Omenimo« — nadaljuje »Obzor« — »le jedno točko njegovega programa, točko, ki se dá izraziti z besedo: jedinstvo. In Strossmayer je zares najzgovornejši in najuglednejši apostol duševnega jedinstva v slovanskem svetu. Zlasti Slovani avstrijski vidijo v njem ne samo največjega Hrvata, temveč tudi največjega Slovana. Veličastna misel jedinstva, katero je v svoji hrvatski, slovanski in krščanski duši zasnoval Strossmayer, ne dá se sicer izvesti v nekaterih dneh: zahteva leta in stoletja, da premaga vse nasprotnike zunanje in domače, da odpravi vse predsodke. Ali misel je tu, Strossmayer jo je rodil; osvojila je že na mi-

lijone sre; kaže se kakor nujen pogoj one bodočnosti, vsled katere bo dvajseti vek pripadal — slovanstvu. Zato Strossmayer ni samo največji Hrvat stoletja, temveč sploh jeden največjih njegovih duhov. Ponavljamo besedo, ki se je izrekla in našla odziva v daljni Ameriki: da so Leon XIII., Gladstone in Strossmayer največji duhovi današnje dobe. — Mi se od srca pridružujemo vsem željam in prošnjam bratov Hrvatov, ki danes kipé k Vsegamogočnemu, da jim se dolgo ohrani največjega sina domovine!

(Ob šestdesetletnici Strossmayerjevi) je »Jugoslovanska akademija« sklenila, poslati svojemu pokrovitelju posebno adresu. V deputacijo sta izvoljena akademika gg. Tade Smičiklas in dr. Fran Vrbanič.

(Javno predavanje.) Opozarjamo na javno predavanje starinoslovca g. Jerneja Pečnika, ki bode jutri zvečer v veliki dvorani »Katoliškega Doma« točno ob 7. uri zvečer.

(Častno občanstvo.) Župani iz Semiča, Kota in Petrove Vasi pri Črnomlju so danes izročili diplome častnega občanstva gospodu deželnemu predsedniku baronu Heinu in cesarskemu svetniku g. Ivanu Murniku.

(Imenovanje.) Finančni minister je imenoval geometra prve vrste pri razprednem uradu v v Kamniku, Alb. Jančiča, nadgeometrom druge vrste v IX. činovnem razredu.

(Deputacija slov. dijaštva) je izročila danes županu Hribarju spomenico s podpisi 21 slovenskih visokošolcev, v kateri se slika krivica, ki se jim godi od strani nemških buršev na domačih rodnih tleh ter zahteva, da zapisniki natančno in pravično pojasne zadnje dogodke, vsled česar naj se obnovi zaslisanje v županovi navzočnosti. Konečno se izjavlja, da slovenski dijaki ne preganjajo Nemcev, pač pa pruski kuler s svojih tal, in pričakuje od župana, da se v tem kritičnem času poteguje za slovensko dijaštvo in njega pravice.

(Nemški Karnijolci v Ljubljani in kršćansko-socialno delavstvo.) Sinočni shod na Viču je ob burnem naudušenju slovenskih delavcev vsprejel to-le resolucijo: »Javni shod na Viču protestira proti izzivajočemu, surovemu nastopu tistih nemških Karnijolcev v Ljubljani, ki so na Dunaju in Gradcu napadali slovenske vseučilišnike ter s svojimi napadi onemogočili za nekaj časa nadaljevanje študij naše vseučiliške mladine. Pristojne oblasti se pozivljajo, da nošnji frankfurtarskih trakov nemudoma konec naredé, ker tudi slovensko delavstvo ne more več ohraniti mirne krvi, očigled tega, da se nemštvo upa razgrajati po naši slovenski Ljubljani, katere slovenski značaj smo pripravljeni braniti do skrajnih posledic.« — Ta sklep nam kaže, kako odločne obsodbe je vredno izzivanje nemških in nemčurških buršev v Ljubljani. — Tudi danes dopoldne so Karnijolci izzivali stoječ za kazinskimi okni v frankfurtarskih čepicah, na cesto se pa s čepicami niso upali. Nebroj občinstva se je zopet nabralo okolu kazine. Dohod slov. vseučilišnikov je občinstvo živahno pozdravilo. Prosimo pa občinstvo, da ohrani mirno kri in se ne da izzivati od mladih ljudij, ki komaj vedó, da živé.

(Vpisovanje v šolo »Glasbene Matice« v Novem mestu) se bode vršilo v sredo 16. t. m. popoldne od 1. do 2. ure in od 4. do 5. ure popoldne v »Narodnem domu« pri tleh na desno. — Pouk se prične 24. t. m. ter bode za klavir in gosli po dvakrat, za petje in teorijo po enkrat na teden. Za pouk v klavirju in na goslih je 1 gld. 50 kr. učnine vsak mesec, za petje je samo 1 gld. šolnine na leto. K temu morajo biti starši oziroma skrbniki učencev člani »Glasbene Matice«; dotična letna članarina znaša 2 gld., za kar se pa dobivajo muzikalije (letos krasna pesmarica z več kot 80 pesmami za moški zbor). — Petje se namerava poučevati v štirih oddelkih, ločeno za deklice in dečke ter odrasle ženske in moške. — Kedor se ni poučeval še v godbi, mora priti tudi sam k vpisovanju, da se poskusi njegov posluh. — Prve mesece se ne more noben učenec oprostiti učnine, dokler se ne pokaže njegova pridnost in sposobnost za godbo. — V šolsko upravnistvo »Glasbene Matice« se je volilo 12. t. m. in so bili izbrani gg.: Dr. E. Volčič, načelnikom; dr. Fr. Detela, nadzornikom; J. Kozina, tajnikom; S. pl. Sladovič, blagajnikom; dr. P. Défranceschi, dr. J. Schegula, O. Skale, odborniki.

(Iz Starega Trga pri Ložu) 15. feb. (Shod.) V nedeljo 13. t. m. je sklicalo tukajšno »Katoliško narodno društvo« 3. letni občni zbor v prostorih kons. društva. Da pokaže tudi oba nova državna poslanca svojim volilcem, je naprosilo gg. dr. Žitnika in dr. Kreka, da prideta poročat. Po kratkem poročilu tajnika in blagajnika, se je vršila volitev novega odbora. Kako da društvo koristi ljudstvu, kaže to, da se je izposodilo preteklo leto 1800krat iz društvene knjižnice. G. dr. Žitnik pojasnjuje v dolgem govoru politične razmere od l. 1848 do sedaj. Šiba zlasti brezmiselno namero Nemcev, ki hočejo vso Avstrijo ponemčiti. Zavaljo tega taki nemiri po naši državi. Nato pa našteva poslušalcem finančne razmere kranjske dežele. Dr. Krek pa razloži najpred nekatere postavbe, katere je hotela vlada predložiti državnemu zboru, posebno o zadrugah, zavarovalnicah in o kartelih. Vse to pravi, bi šlo, samo da bi ne imeli povsod judje svojega nosu zraven! Omenja tudi nekoliko o denarnih razmerah cele Avstrije. Shod je bil mnogoštevilno obiskan. Prostori so bili polni in se zunaj jih je dosti moralo stati. Vdeležilo se je shoda tudi nekaj volilcev nasprotné stranke, ki so bili posebej povabljeni. Vršilo se je vse v miru. Lepa hvala neutrudljivima poslancema, ki se v tem času nista ustrašila tako dolgega pota!

(P. Evstahij Ozimk.) bivši provincijal, je večeraj zbolel in bil danes zjutraj previden. Dasi v trenutku ni smrtne nevarnosti, vendar se je bati za dragoceno življenje, kajti gospod je prekoračil 81. leto. Priporočamo ga v pobožno molitev in memento!

(Od nekod.) Sedaj se povsod govori in piše o novem osebnem dohodninskem davku. Kaže se, da še ne bo kmalu vse v redu, ker mora ministerstvo dajati vedno kako novo instrukcijo; vsako novo reč je težko vpeljati. A ta davek oziroma pri tistih, kjer se napoveduje, ima tudi smešno stran. Posebno izvežban v tem davku je davčni nadzornik v Krškem, ker je zahteval od nekega gospoda kaplana, da mora tudi manualne maše staviti med dohodke. Nekemu č. gospodu župniku je pa hotel računati med dohodke tudi plačo hlapcu; rekel je namreč: »Ker imate hlapca in ste mu dali plačo, je izvestno, da morate imeti tudi denar, s katerim ga plačate.« No, kaj ne, gospod vrednik, če bi bili vsi tako »kunštni«, potem bi pa človek kmalu ne imel nič stroškov. Pa to pot mu ni »ratalo«, morda v drugič. To vam poroča za pustno veselje Hudomušnež.

(Prememba v posestvu.) Veleposestvo in sodnijsko graščino »Gilt na Trati« v Mokronogu na Dolenjskem kupil je tukajšnji vinski trgovec in posestnik gospod Peter Strel od gospe J. Hočevar s Krškega za svoto 36.200 gld.

(Od Sv. Križa pri Litiji.) Zadnjič je nekdo malo opomnil, da bi bilo že čas, da se po toči poškodovanim državnim podpora kmalu izplača. To se je sedaj zgodilo. Dne 14. t. m. se je pripeljal sam okrajni glavar gospod Grill iz Litije in je delil prizadetim denarno pomoč. Ker so bili Vođičani in Podpečani najbolj prizadeti po toči, so tudi razmerno največ dobili. Nekateri po 50 gld., drugi manj, posebno oni po Moravski gori. Najmanjša podpora je bila 5 gld. Ljudje so bili prav zadovoljni; nekaterim se ni dalo nič, ker niso tako zelo potrebni, zakaj pri razdelitvi podpore se je gledalo zlasti na to, da je kdo vsled toče res zelo oškodovan. Vse podpore je bilo 2000 gld. — V soboto dne 12. t. m., ob četrt 8. uri zvečer smo čutili tukaj potres par sekund trajajoč z bobnenjem; zažvenketale so tudi šipe na oknih; škode ni nobene.

(S Klanjca na Hr. atskem.) V sosedni župniji bizeljski na Štajerskem je bil od 6. do 13. t. m. sveti misijon. Kar obstoji ta župnija, je imela letos prvokrat sveti misijon. Da je prišla do tolike milosti, ima se za Bogom zahvaliti svojemu blagemu gospodu župniku Ivanu Pavliču. Misijon je vodilo pet vrlih, gorečih, naudušenih lazaristov iz Celja. S svojimi izvrstnimi govori so privabili v cerkev vse župljane. Ves čas je bila lepa cerkev prenapolnjena. Cela velika župnija je duševno prenovljena. Dal dobri Bog, da bi tudi ostala taka. Častitim gg. misijonarjem pa tisočera zahvala za njihov velikanski trud.

Društva.

(Občni zbor Marijinebratovščine) v Ljubljani se je vršil preteklo nedeljo ob na-

važnosti 120 članov. Letno poročilo in računski sklep se je odobril. Pri dopolnilni volitvi so bili v odbor izvoljeni: Karol Lachainer, Alojzij Zorman, Maks Benda in Franc Pavšner. Odbor se je takoj konstituiral ter si izvolil načelnikom Karola Lachainerja, namestnikom Gregorja Terdino, tajnikom Ivana Grilca in blagajnikom Maksa Bendo.

Telefonična in brzojavna poročila.

Celovec. 16. februarija. Juridično-politični odsek deželnega zbora je sklenil, da deželnemu zboru ne bode priporočal vladnega nasveta, naj se na višji realki uvede verouk.

Gradeo. 16. febr. Slovenski poslanec dr. Dečko je v današnji seji dež. zbora hotel prebrati neko interpelacijo v slovenskem jeziku. V tem trenutku so odšli iz dvorane vsi nemški poslanci in so se šele vrnili, ko se je interpelacija, ki je namenjena vladi, pričela čitati v nemškem jeziku. — Za njim je govoril posl. Rokitski o vladni prepovedi gledé društvenih znakov ter pri tem pričel govoriti o »napadu slovenskih velikošolcev« na nekatere člane buršovskega kluba »Carniolia« v Ljubljani. Udrihal je na vso moč po slovenskih »izzivalcih« ter izjavil, da je »ta brutalna surovost nov dokaz, kaj pomenijo trditve gotovih krogov o slovenski miroljubnosti.«

Gradeo. 16. febr. Sekovski škot dr. Schuster je sklenil sezidati v Gradeu votivno cerkev v 300letni spomin protireformacije. V tem oziru je izdal oglas na vernike svoje škofije.

Ljubno. 16. febr. Osební vlak državne železnice, ki vozi mej postajama St. Michel-Ljubno, je danes zjutraj na tukajšnjem kolodvoru vsled napačne določitve tira trčil ob tovorni vlak. Razbila sta se oba stroja, več voz; jeden sprevodnik je ubit, jeden uslužbenec nevarno, jeden uslužbenec in neka gospa pa lahko ranjena.

Dunaj. 16. febr. Današnji listi poročajo, da je ministerijalni svetnik Hauenschild-Bauer imenovan predstojnikom prezidijalne pisarne v predsedništvu ministerskega sveta. Sistemizovano mesto sekcijskega načelnika v predsedstvu ministerskega sveta se opusti.

Dunaj. 16. februarija. »Fremdenblatt« z veseljem pozdravlja sklep moravskega deželnega zbora, ki kaže resno voljo obeh (?) narodnostij delati na to, da se dožene sprava, ter meni, da morajo ta sklep pozdraviti vsi, ki odkrito žele narodnega miru.

Brno. 16. febr. Deželni zbor je brez debate skoro soglasno vsprejel predlog, ki ga je podpisalo 49 poslancev desnice in leve in s katerim se povišajo poslaniške dijete od 5 na 8 gld.

Praga. 16. februarija. Jezikovni odsek se je posvetoval pod predsedstvom poslanca Herolda o Pacakovem jezikovnem predlogu, ki se peča z vprašanjem, kako uravnati jezikovne razmere pri avtonomnih oblastvih. Predlog se je vsprejel z nekaterimi neznatnimi spremembami.

Levov. 16. febr. Poslanec in načelnik parlamentarne komisije desnice, vitez Jaworski, skliče prve dni meseca marca na Dunaj člane parlamentarne komisije v posvet.

Levov. 16. februarija. V današnji seji deželnega zbora se je pričela razprava o deželnem proračunu. Pri ti priliki je omenjal jeden članov večine zadnjih parlamentarnih dogodkov, najostreje obsojal dijaške demonstracije ter se nato najodločneje izražal proti temu, da bi se gotovi pruski elementi, mej njimi Momsen, utikali v avstrijske razmere na kvar avstrijskih Slovanov. Pohvalno je omenjal jedinstvo poljskega kluba in sploh naroda, posebno pa še delovanja krakovskega škofa Puzyne v dosegu versko-nravne vzgoje v nižjih in višjih šolah.

Berolin. 16. februarija. »Neueste Nachrichten« poročajo iz čeških krogov, da ima češko-poljski odbor v pospeševanje vzajemnega obrata že nad 28 milijonov (!) nabravnega denarja.

Barcelona. 15. februarija. Tu se je vršil shod, katerega se je udeležilo do 10.000 oseb. Protestovalo se je proti postopanju z

z jetniki v Montjuichu, s katerimi se neki nečloveški ravna, ter sklenilo spomenico na razna vplivneja mesta.

Umrli so:

14. februarja. Franc Medja, delavec, 48 let, Mestni trg 2, alkoholizem.

Tržne cene v Ljubljani

dné 16. februarja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	12 80	Špeh povenjen, kgr.	70
Rež,	8 80	Surovo maslo,	80
Ječmen,	6 80	Jajce, jedno	2
Oves,	6 50	Mleko, liter	10
Ajda,	8 60	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	7 50	Telečje	60
Koruza,	6 50	Svinjsko	70
Krompir,	2 80	Kostrunovo	40
Leča, hktl.	12	Piščanec	50
Grah,	12	Golob	18
Fižol,	10	Seno, 100 kgr.	1 96
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 78
Mast,	70	Drva trda, 4 kub. m.	7
Špeh svež,	66	" mehka, 4 " "	5

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Čas opa-	Stanje	Tempera-	Vetrovi	Nabo	Padavina
zovanja	barometra	tura			v 24. urah
	v mm.	po Celziju			
15 9 zvečer	743.8	-0.8	sr. jug	oblačno	
16 7. zjutraj	739.7	-3.0	sr. vzhv.	poloblačno	0.0
2. popol.	736.1	5.4	sr. jzah.	oblačno	
Srednja večerajša temperatura -1.4°, za 1.2° pod normalom.					

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, isto-tako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradec, dné 2. februarja 1897.

Provincijal

brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

Na prodaj je ali v najem oddá se
v Šmartnem pri Litiji

z dobro poslujočo gostilno, žganjetočem in preno-
čevališčem za tujce. V hiši nahajala se je tudi čez
30 let trgovina z mešaním blagom. Najemnik ali
kupec bi imel tudi priliko prevzeti jedino prodajo
usnja pod jako ugodnimi pogoji. 123 1
Več pové Fr. Čuden, urar v Ljubljani.

„Janus“, mejsebojna zavarovalnica za življenje na Dunaju, I., Wipplingerstr. 30.

V IV. četrtletju 1897 se je vložilo 1552 zavarovalnih predlogov z zavarovalnino v okroglem znesku 2,623.000 gld., od teh se je izgotovilo 1380 polic z zavarovalnim zneskom 2,317.000 gld.

Od začetka leta se je zgotovilo 3984 polic za zavarovalno svoto 5,902.000 gld.

V četrtem četrtletju so znašale izplačljive zavarovalne premije in pristojbine kakor tudi obresti od kapitala okroglo 588.000 gld., izplačila pa 333.000 gld.

Od 1. januarja do 31. decembra 1897 se je napovedalo premij, pristojbin in dohodkov od obrestij 2,083.000 gld., izplačil pa 1,062.000 gld. Odkar obstoji zavod, se je izplačalo 19,512.000 gld.

Posebne ugodnosti pri obstoječih zavarovanjih na življenje so:

1. Dovolitev zavarovanj za slučaj vojske do 5000 gld. (10.000 drž. mark) brez premijske doklade; nad ta znesek primerno nizka doklada.
2. Zavarovanja ne zapadejo, ako se prekine z vplačili premij po 3letnem obstanku in
3. zavarovalna pogodba ostane v veljavi tudi v slučaju samomora, dvojenja, pijančevanja ali napačne napovedi po 5letnem obstoju.
4. Dovolijo se posojila na police po 3letnem obstoju zavarovanja. 122 3-1

Pojasnila daje rade volje:

glavna agentura za Kranjsko v Ljubljani:

Ivan Nep. Plautz, Rimska cesta 20.

NB. Ako vplača 30leten mož četrtletno 7 kron 77 vin., izplača se mu v 60. letu ali takoj po smrti njegovim dečcem 1000 kron z dotičnim deležem dobička.

Josip Žmavec

120 1-1

c. kr. sodni pristav

Mimica Žmavec rojena Podboj
poročena.

Žužemberk,

Ribnica,

dné 7. februarja 1898.

Uradne

in trgovske

KOVERTE

s firmo priporoča

KAT. TISKARNA

v Ljubljani.

Ker na dan 31. januarja 1898 leta sklicani VI. občni zbor „Vzajemno-podpornega društva v Ljubljani“ ni bil sklepčen, vršil se bode

drugi občni zbor

dné 17. februarja 1898 ob 4. uri popo-
ludne v društveni pisarni, Kongresni trg
št. 17 po ravno istem dnevnem redu.

119 1-1

Ravnateljstvo.

Posame postaje križevih potov pošilja tudi na ogled.

116 10-1

J. Szpetkowski,
zavod za cerkveno umetnost,
v Poznaniu (Posen), Berlinerstrasse 16,
priporoča svojo veliko
zbirko (23 različnih vrst) prelepih križevih
potov v visokodružni rezbi (releji) iz mozaik-tvarine, tudi kipe svet-
nikov, božje grobe itd.

Kdor gospodov lastnikov kónj spomladi potrebuje lepo, angleško

konjsko opravo s komatom ali krasno, ogersko konjsko juker-opravo,

naj se kar obrne na podpisanega in si tako naroči.

Ravnatom je bogata zaloga izgotovljenih prodajalniških in drugih konjskih oprav. Popolna jahalna oprava za civiliste in vojake, sedla, uzde, brzde itd. kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Velika zaloga bičev, ločnih bičev, jahalnih palic in jahalnih bičev, tudi s srebrnimi okovi.

Kdor bi potreboval za potovanje močnih, lepih kovčegov ali torbic, naj si že sedaj naroči in se taki na zahtevo tudi pri meni izdeljujejo.

Za gospode tovarnarje in posestnike mlinov priporočam močna jermena za stroje iz najboljšega ljubljanskega in inozemskega usnja, katero imam vedno v zalogi.

P. n. občinstvo opozarjam, da sem v desetih letih v prvih dunajskih in budimpeštanskih tovarnah in delavnicah pridobil si toliko prakse, da zamorem takoj z vsakim tekmovali, tako da ni nikomur potrebno finih stvarij si naročevati za drag denar od drugih, ker se take stvari dobé pri meni ceneje ter bolj elegantno in bolj izdelane, ker je pri meni vse ročno delo.

Vse poprave sedel, jermenov, torbic in galanterije iz usnja se izvrše naglo in ceno. — Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Pričakuje prav obilnih naročil in nalogov, bilježim velespoštovanjem

Fran Primožič, jermenar,
Sv. Petra cesta št. 34, Ljubljana.

33 15-10

Dunajska borza.

Dné 16. februarja.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	50	kr.
Skupni državni dolg v srebru	102	40		
Avstrijska zlata renta 4%	122	65		
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102	80		
Ogerska zlata renta 4%	121	55		
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	45		
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	930			
Kreditne delnice, 160 gld.	364	10		
London vista	120	10		
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	77 1/2		
20 mark	11	76		
20 frankov (napoleonor)	9	53		
Italijanski bankovci	45	35		
C. kr. cekini	5	67		

Dné 15. februarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	162	gld.	—	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161	50		
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190	50		
4% zadolžnice Rudolfove zelez. po 200 kron	100	10		
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140	50		
Dunavske vravnave srečke 5%	131	—		
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109	—		
Posojilo goriškega mesta	112	50		
4% kranjsko deželno posojilo	98	30		
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	80		
Priporočene obveznice državne železnice	227	—		
" " južne železnice 3%	185	65		
" " južne železnice 5%	127	—		
" " dolenskih železnice 4%	39	50		

Kreditne srečke, 100 gld.	199	gld.	70	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	167	—		
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20	—		
Rudolfove srečke, 10 gld.	27	—		
Salmove srečke, 40 gld.	80	—		
St. Genois srečke, 40 gld.	79	50		
Waldsteinove srečke, 20 gld.	58	50		
Ljubljanske srečke	22	75		
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	162	—		
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3452	50		
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	432	—		
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	80	50		
Splošna avstrijska stavbinska družba	111	20		
Montanska družba avstr. plan.	148	25		
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	175	50		
Papirnih rubljev 100	127	—		

S 1. januarjem 1898 se je pričelo novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“
XXXVI. leto.

Avtentično
Brezplačni privržek „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega za-
znamek vseh izrebanih srečk.

Naročuje se najprimerneje s poštami nakaznicami pri vseh c. in kr.
poštah uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzeile 10.

2 gld. 60
celoletna naročnina.